

INFORMACIJE

INFORMOJ

Leto / jaro 23, št. / n-ro 4

november / novembro 2018

Uvodnik

Frontartikolo

Pri la personaj rilatoj kaj komunikado inter slovenaj geesperantistoj post la ekdominado de telekomunikiloj.

Naj bo tokratni uvodnik namenjen odnosom in osebnim stikom med slovenskimi esperantisti in esperantistkami. Elektronska pošta, fejsbuk, telefoni in podobna sredstva nas povezujejo kot še nikoli doslej. Vendar se moramo večkrat osebno srečavati in spoznavati ter pogovarjati brez pritiska ure. Logistično gledano bi se bilo najugodnejše zbirati v Ljubljani, to pa ne bi bilo korektno do drugih, zlasti bolj oddaljenih udeležencev. Zato smo se odločili za skupno proslavo Zamenhofovega dne v Mariboru in bomo storili vse, da pot ne bo ovira za številno udeležbo. Položiti pa si moramo na srce, da ne smemo zanemarjati tudi manj svečanih dogodkov, na primer društvenih srečanj, ki so trenutno možna v Ljubljani, Mariboru, Kranju, Brežicah in še kje. **O.K.**

Iz dejavnosti ZES

El la agado de SIEL

Zamenhof-Tago 2018 en Mariboro

Esperantsko društvo Maribor in Zdrženje za esperanto Slovenije vas vabita na skupno proslavo Zamenhofovega dne v Mariboru, ki bo

**v soboto, 15. decembra 2018 ob 12. uri
v prostorih Mestne četrti Center na Meljski ulici 37.**

Po strokovnem in kulturnem programu bomo imeli možnost spoznavanja in kramljanja ter kovanja načrtov za prihodnost.

Ne zamudite redke prilžnosti, ko se zberemo na enem mestu. Obvestite še druge esperantiste in prijatelje esperanta, ki jih morda naša obvestila ne dosežejo. Pripeljite s seboj sorodnike in znance, ki se bodo lahko odločili za vkljuitev v naše vrste z učenjem esperanta ali delom za dosego naših ciljev.

Veselimo se srečanja z vami!

Renkontiĝo ĉe la trilimejo

Tradicia renkontiĝo ĉe la trilimejo Peĉ / Forno / Dreiländereck 1510 m s.m.s. la 9-an de septembro 2018. Ĉeestis 12 geesperantistoj, po kvin el Ljubljana (Jug, Kristan, Mojca kaj Janez Zadavec, Žumer – Skribas) kaj Triesto kaj du el Arnoldstein. Andrej Skribas grimpis per biciklo! Mallonga raporto: vetero - elstara, ŝaŭmvino, vino kaj kukoj - bongustaj, biero - fortodona, genuoj - doloraj, amikaro - vigla. **O.K.**

Glason da vino gustumis kun ni la urbestro de Podkloŝter / Arnoldstein

Oficaj horoj de SIEL kaj ESL

Redni termino por oficaj horoj en la društvena spaco sur Ŝtefanovi 9 v Ljubljani vsak unu in tria tago en la monato de la 18. al la 20. horo kvankam la horo estas plenkona. Vsaokvato kvankam la horo estas plenkona, a vizito estis malgranda, en la ĉefa oni venis la samaj homoj, kiuj ankaŭ estas tre aktivaj en ZES kaj EDL. Ĉas pa ni bone uzis por diskutoj pri la nunaj aferoj, preparado por akcioj kaj kolektiva laborado. Venite al la klubo, ĉar ne estas planita speciala programo aŭ kunveno! **O.K.**

Prikaz gledaliŝa kamiŝibaj (Foto O. K.)

Seminar o Martinu Kojcu v Ormožu

Mallonga raporto pri la simpozio *Martin Kojc kaj lia verko* okaze de la 40-a datreveno de lia morto. Sekvas la prelego de Janez Zadavec, kiu montras la rolon de Martin Kojc en la Esperanta movado.

V Ormožu je bil ob 40. obletnici smrti Martina Kojca 20. in 21. septembra znanstven simpozij o njegovem delu. Organizator dogodka je bilo KUD Prasila, na njem pa je sodelovalo večje število strokovnjakov, ki so predstavili 10 referatov, simpozij pa je vključeval tudi več drugih spominskih dogodkov, izid knjige Helene Srnc *Martin Kojc, most k spoznanju*, likovno razstavo in druge refleksije iz življenja Martina Kojca (1901 – 1978).

Drugega dne simpozija so se udeležili trije predstavniki ZES, EDL in EDM (Ferrer, Vetrin in Zadavec). Janez Zadavec je v imenu esperantistov predaval o vlogi Martina Kojca v esperantskem gibanju in njegovi vidnosti med esperantisti v svetu. Izpostavil je tesno povezanost med esperantom in Martinom Kojcem, ki je bil aktiven esperantist. Tako bosta odslej Ime Martina Kojca in vloga esperanta ostala dokumentirano povezana. Udeleženci simpozija, ki jih je bilo vsaj sto, pa bodo to povezavo lahko upoštevali pri razumevanju spoznanj velikega misleca Martina Kojca.

Predavanje Janeza Zadavca bo v dopolnjeni obliki objavljen tudi v zaključnem zborniku o simpoziju, preberete si ga lahko v nadaljevanju tega članka.

Janez Zadavec med predavanjem

Martina Kojca se je v tem času spomnil tudi Internacia Esperanto-Instituto iz Haaga, ki je 29. julija na svoji FB-strani objavil faksimile naslovnice revije *La Praktiko*, glasila organizacije *Universala Ligo* iz marca 1958. Tam je objavljen s sliko Martina Kojca njegov članek *La forto de la bona vento*. Na isti spletni strani je bil 22. septembra objavljen tudi zapis o obletnici rojstva Julie C.

Isbrücker (1887 – 1971), soustanoviteljice tega inštituta, ki je iz nemščine prevedla Kojčevo knjigo *La lernolibro de la vivo*, ki jo je inštitut izdal v Haagu leta 1935.

V esperantski Vikipediji za zdaj še manjka članek o Martinu Kojcu. Omenjen je posredno v članku o Julii Isbrücker, drugič pod geslom *Fakverko: Pedagogio* (La lernolibro de la vivo, 1962) ter v rubriki *Vikidatumoj* kot jugoslovanski psiholog in publicist. Na razpolago je strojni prevod članka v angleški Vikipediji. Ali se bo kdo ojunail in za Vikipedio prevedel zadevni slovenski članek v esperanto?

V katalogu knjig UEA je na voljo esperantska izdaja *Učbenika življenja*, ki jo je izdal IEI v Haagu (letnica izida ni navedena, 111 strani, 20 cm) za borih 3,- €. Kakšno pa je stanje v slovenskih knjižnicah? Pogled v avtorjev in esperantski seznam v Cobissu: ni zadetkov za Kojčeva dela v esperantu.

Torej nas čaka še nekaj dela. Pa Martin Kojc ni edini prezrti avtor in aktivist iz esperantskega gibanja. **O.K.**

Janez Zadavec, Združenje za esperanto Slovenije:

Martin Kojc in esperanto

V gibanju za mednarodni jezik esperanto v Sloveniji smo ponosni, da lahko štejemo velikega misleca Martina Kojca med svoje aktiviste. Martin Kojc se je z esperantom najbrž srečal na Dunaju, vemo pa, da je esperanto nekaj let poučeval na osnovni šoli v Središču ob Dravi in da je njegova knjiga *Učbenik življenja* po prevodu v esperanto dosegla širok mednarodni odmev. Bil je aktiven esperantist, kar dokazujeta tudi vsaj dva dokumenta in sicer naslovna stran revije *La Praktiko* iz leta 1958, kjer je predstavljen kot pisatelj s svojim delom, ter spričevalo osnovne šole iz leta 1959, kjer je poučeval esperanto. Njegova misel in delo sta nedvomno tudi preko esperanta dobila svoje mesto in pomen v širšem mednarodnem prostoru. Pisateljem kot so Alma Karlin, Martin Kojc in Vinko Bitenc, ki smo jih odkrili v zadnjih letih, je skupno, da so hodili po svetu, Alma Karlin in Martin Kojc sta pisala v takrat imperialnem jeziku – nemščini, vsi so obvladali več tujih jezikov, vsi so bili izrazito humanistično usmerjeni – in vsi so za del svojega izjemnega duhovnega bogastva očitno šteli tudi mednarodni jezik esperanto.

Potrebno pa bo poiskati še več podatkov in informacij iz takratnega obdobja za celovito sliko Kojčeve povezave z esperantom. V takratnem času po prvi svetovni vojni, ki je svet pretresla z masovnim ubijanjem, so mnogi razumniki iskali pot k boljšemu svetu. Na področju enakopravnega sporazumevanja in sodelovanja med ljudmi je ta pot očitno bila mednarodni jezik

esperanto. Na tem štajerskem koncu imamo v gibanju za esperanto presenetljivo vrsto izjemnih posameznikov in sodobnikov, ki so ga sprejeli kot sestavni del svojega svetovnega nazora. Med te spadajo Henrik Haas iz Maribora, ki je ustanovil prvo esperantsko društvo v Sloveniji; Martin Kojc iz Središča ob Dravi, ki je esperanto uporabljal in ga poučeval; Ljudevit Koser iz Juršinec pri Ptuj, ki je napisal prvo slovensko slovnico esperanta ter Rudolf Rakuša iz Ormoža, ki je napisal odlični učbenik esperanta ter Metodiko pouka, ki je še danes nepresežena.

Zanimiva je povezava filozofske misli Martina Kojca z jezikovnim vprašanjem enakopravnega sporazumevanja, kar v osnovi zagotavlja esperanto. Esperanto se namreč pojavlja kot gibanje za mir, kot ideja o bratstvu in kot jezik za enakopravno sporazumevanje. Skozi sedaj že več kot 130 letno zgodovino se je dokazal tudi kot pomemben kulturni dejavnik. V mednarodnem prostoru je bil dvakrat politično izigran in sicer leta 1920 v Društvu narodov ter leta 1966 v Organizaciji ZN, veliko priznanje pa dobil z dvema resolucijama UNESCO-a leta 1954 ter 1985. Njegovi aktivisti so bili vedno človekoljubno in svobodoljubno usmerjeni, kar so nekateri v tiranskih režimih plačali z življenjem. Nesporno pa esperanto kot nacionalno nevtralni jezik edini omogoča v praksi uresničitev načela iz Splošne deklaracije o človekovih pravicah in sicer pravico do maternega jezika in kot drugi jezik pravico do enakopravnega sporazumevanja. Prav tako esperanto vpliva na vest, zavest in samozavest. To je nedvomno vedel tudi Martin Kojc, ki je preko esperanta posredoval svoje misli v širni svet, doma pa s poukom esperanta otrokom odpiral vrata v svet.

Kojc je med drugim zapisal, da je misel najmočnejša realna sila, da gradi in ruši, da je lahko zdravilo ali strup. V uvodu k njegovi knjigi *Učbenik življenja* pa je Bogdan S. Pogačnik zapisal, da narod brez duhovnih navodil velikokrat ne zmore krmariti življenja in se sprašuje, zakaj naš narod nima samozavesti? Poskus odgovora je v tem, da če je misel lahko zdravilo – je žal lahko tudi strup; da lahko gradi in ruši – dokaz so vojne, ki nastanejo najprej v glavah; da je odsotnost duhovnih navodil ali vrednot izjemnega pomena, pa za razliko od tehnološkega napredka dokazuje današnja duhovna revščina v slovenskem, evropskem in svetovnem prostoru. To še posebej velja za naše politike, za šolstvo, kjer ima angleščina izrazito kolonialni status, pa za kulturo, kjer je očitno jezikovna politika samostojne in neodvisne države neznan pojem. Poniževanje materinščine, pomanjkanje samozavesti ter dvom o vrednotah ter pomenu države so lahko zgolj posledica negativnih misli oziroma strupa namesto zdravila!

Zato je moč pozitivne misli Martina Kojca danes še bolj kot včeraj pomembna za razvoj humanistične usmeritve. Pri tem tudi aktivisti za esperanto upamo (espero = upanje), da bomo prispevali k strpnosti in enakopravnemu sodelovanju med ljudmi. Skupno naukom Martina Kojca in gibanja za esperanto je torej resnicoljubje, svobodoljubje in človekoljubje. Na tej poti resnice in spoznanja o moči humanistične misli naj na koncu uporabim še eno misel svetega Avguština: »Upanje ima dva otroka in sicer jezo zaradi vseh krivic na svetu in pogum, da se jih odpravi«. Je to lahko »prebujeni človek« Martina Kojca?

Du prelegoj de d-ro Silfer en Slovenujo

La kunfondinto de la Esperanta PEN-Centro kaj konata aŭtoro kaj interlingvisto d-ro Giorgio Silfer travojaĝante Slovenujon la 25-an kaj 26-an de oktobro 2018 prelegis en Mariboro kaj Ljubljano. Pri la evento en Mariboro bonvolu legi la artikolon de Vinko Ošlak en la rubriko *El la agado de ESM*. Pri la okazaĵo en Ljubljano vidu ĉi-malsupre.

Vendrede, la 26-an de oktobro 2018, la Slovena PEN-Centro en Ljubljano gastigis d-ron Giorgio Silfer, kiu prelegis pri esperanta origina kaj tradukita literaturo. La aŭskultantaro de ĉirkaŭ 30 esperantistoj kaj PEN-membroj preskaŭ plen-plenigis la antikvan salonon de la societejo de slovenaj verkistoj en Tomšič-strato. Oni ĝuis interesan kaj vigan paroladon en esperanto, kiun slovenigis la prezidanto de SIEL Janez Jug kaj gvidis Ifigenija Simonovič, la prezidantino de la PEN-Centro.

La tablorondo Simonovič, Silfer, Jug (Foto A.Ž.)

Bazo por la prezento estis lia verko, kunaŭtorita de prof-o Carlo Minnaja, *Historio de la esperanta literaturo*, kies enkonduka prezento fare de la gasto vekas ĉiam interesajn demandojn. Tiu vespere, ekzemple, unu el la demandoj koncernis la rolon de la traduko de la Biblio por la formado de nia literatura lingvo: Silfer respondis, ke tiu traduko ne havas la efikon de tiu de

Lutero al la germana, sed ĝi enkadriĝas en pli vasta perspektivo, kie situas la ĉefverkoj de »Weltliteratur« (laŭ Goethe), tial ekestis la esperantigoj de *Hamleto*, de *Ifigenio en Taŭrido*, de *Sinjoro Tadeo*, de *Infero*, inkluzive la *Biblion*.

Parto de la plennombra publiko konsistis el esperantistoj, ne nur el Slovenujo, sed ankaŭ el Kroatujo, Bulgarujo kaj Pollando; sed ne tial Giorgio Silfer preferas paroli en nia lingvo, li deziras precipe, ke la idioma estu aŭdata ankaŭ de kleraj gastoj. Por la PEN-membroj, inter ili la slovena eksministro por kulturo verkisto Tone Peršak, aŭskulti fakan prelegon en esperanto estis iu tute nova sperto. **O.K.**

La aŭskultantaro ĝuis la paroladon de d-ro Silfer (Foto O.K.)

Uporaba spletnega slovarja

Unuaj eĥoj de uzantoj de la Slovena-Esperanta ret-vortaro, atingebla per: <http://www.termania.net/>, kaj kelkaj proponoj por kompletigi kaj plilarĝigi la vortaron.

Odzivi uporabnikov spletnega Slovensko-esperantskega slovarja na spletiŝĉu Termania so doslej vsi zelo pohvalni. Seveda je bilo nekaj težav pri tistih, ki niso vajeni naĉina uporabe slovarjev na tem spletiŝĉu.

Najprej se je namreĉ pametno registriti, ĉe ŝelite izkoristiti veĉje ŝtevilo opcij, ki jih programi nudijo, a pri ponovnem vstopu vse formalnosti odpadejo, ker si program zapomni vaŝ IP. Gre tudi brez registracַije, a kmalu boste ugotovili, da ni najbolj praktiĉno.

Drugi zaĉetni korak, ki ga kasneje ni treba ponavljati, je izbor slovarjev. Program lahko iŝĉe rezultate za naŝo iskalno besedo ali besedno zvezo (iskani niz) v vseh svojih slovarjih ali pa le v tistih, ki jih mi doloĉimo kot »moji priljubljen slovarji«. Priporoĉam izbiro »moji priljubljen slovarji« in doloĉitev ĉim manjŝega ŝtevila slovarjev, za obiĉajne potrebe le Slovensko-esperantskega slovarja Mice Petriĉ. Dobite sicer lahko preveĉ rezultatov in postane odgovor nepregleden. Iskalna beseda ali zveza naj bo v osnovni obliki, torej v ednini, imenvalniku, moŝkem spolu pri pridevnikih itd.

Odgovor pozna dve vrsti rezultatov: take, kjer je iskani niz v iztoĉnicah slovarskih gesel, in pa take, kjer je iskani niz v drugi vsebini slovarskih gesel. V tem zadnjem primeru si morate rezultat podrobnije ogle-dati, za kar zadoŝĉa en klik na prikazani rezultat v odgovoru. Na pregled rezultatov se tudi vrnете s klikom na gumb »Vrni se na prejŝnjo stran«.

Delovanje na pametnem telefonu na platformi Chrome je podobno kot na raĉunalniku, le da imate pri izbiri slovarjev dodatno opciju »slovarji iz povezave«, ki pride v poŝtev ravno pri esperantu. Ker pa veĉinoma delam na domaĉem raĉunalniku, je uporaba slovarja preko telefona zame le izhod v sili.

Ĉeprav vsebuje Slovensko-esperantski slovar v ŝtatu kar 42.654 gesel, uporabnik kmalu ugotovi, da manjka-jo nekateri moderneŝi gesla, besedne zveze in pomeni, zlasti s tehniĉnih podroĉij, informatike, politike itd. Spletni slovar je bil postavljen z zavestno namero, da se dopolnuye in popravlja. Za vse spremembe slovarja je pooblaŝĉen uredniŝki odbor, ki ga zaenkrat tvorita Janez Jug in Tomaŝ Longyka, IO ZES pa ga ŝeli razŝiriti z dodatnimi kompetentnimi esperantistoj, ki so pripravljene sodelovati v tem zanimivem in ustvarjalnem delu.

Upornabniki, ki opazijo kakŝne napake v slovarju ali predlagajo nova gesla in pomene, naj po elektronski poŝti sporoĉijo predloge sprememb na naslov info@esperanto.si. Uredniŝki odbor bo predloge pregledal in jih strokovno uskladal. Pooblaŝĉeni administrator slovarja bo spremembe vnaŝal na osnovi skleпов uredniŝkega odbora.

Za vzpodbudo in zgled navajam nekaj primerov po nakljuĉnem vrstnem redu iz svojega prvega pisma uredniŝkemu odboru:

spletiŝĉe (website)	retejo
odjaviti se (log out)	elsaluti
naloŝiti (upload)	alŝuti
povezava (link)	ligilo
internet (internet, web)	interreto, la reto, TTT
splet (web)	reto, TTT
surfati (to surf the web)	retumi
boor (napaka v geslu)	bor
logotip	insigno, logotipo
jabolĉni zavitek	pomrulaĝo
plaĉa, gaŝa	gaĝo

Torej uŝivajte pri uporabi naŝega spletnega slovarja, ki prav zadovoljivo deluye tudi pri iskanju slovenskega pomena esperantskih besed. Nikakor pa ne pozabite na list ali pa v raĉunalniŝko beleŝko zapisati ugotovljenih pomanjkljivosti ali idej za dopolnila. Skupaj lahko slovar vzdrŝujemo in ga ŝe izboljŝamo. Z veseljem vas bomo obvestili o popravkih in razŝiritvah, naŝ prvi cilj naj bo 43 tisoĉ gesel. **O.K.**

Iz dejavnosti EDL

El la agado de ESL

Vesele urice v MC Kranj

En la Intergeneracia Centro Kranj komencis nova Esperanta kurso por komencantoj kaj memlernantoj. Oni renkontiĝas je la 18-a horo la duan kaj la kvaran mardon ĉiumonate.

V medgeneracijskem centru Kranj, Cesta talcev 7, se je 25. septembra začel ciklus konverzacijskih sreĉanj za esperanto. V okviru *Veselih uric*, ki obsegajo ŝe uĉenje francoŝĉine, angleŝĉine, nemŝĉine ruŝĉine in italijanŝĉine, bo esperanto na vrsti vsak drugi in ĉetrti torek v mesecu. Sproŝĉeno konverzacijo in uĉenje s pomoĉjo raznih raĉunalniŝkih teĉajev in igric vodi naŝ novi ĉlan Gregor Markiĉ.

Prviĉ nas je bilo pet, ŝtirje izkuŝeni samouki in en zaĉetnik. Gregor je pripravil veĉ vaj od najlaĝzjih do teĝzjih. Najdajl smo se zadržali pri definiranju pomena raznih besed z opisom samo v esperantu. Besede in definicije izvirajo iz *Baze korenov* Esperantske akademije. Zelo uspeŝno smo tudi uporabljali novi spletni slovensko-esperantski slovar na spletiŝĉu *Termania*.

Na drugem sreĉanju nas je bilo ŝest, od tega dve zaĉetnici. Ura je minila kar prehitro. Ker bi bilo za klasiĉen teĉaj premalo ur, smo se domenili, da bomo poleg uĉenja in utrjevanja znanja posuŝnali novince predvsem nauĉiti, kako uporabljati literaturo in spletnu teĉaje.

Zavzetost tvorcev in udeleĝencev tega kroĝka se vidi tudi v udeleĝbi kar ŝtirih od njih na nastopu dr. Silferja v Ljubljani, kjer so lahko v ŝivo preizkusili razumevanje govora in uĝivali v vsebini strokovnega predavanja.

Na drugem sreĉanju sta bili dve novinki (Foto O. K.)

Prijetnemu in koristnemu izpopolnjevaniu esperanta se lahko pridruĝite kadarkoli, Gorenjci, Ljubljanaĉani in vsi ostali v bliĝini, ne glede na starost. Lahko tudi

prispevate kakŝno vajo ali igro. Urnik sreĉanj in druge informacii dobite na spletiŝĉu Veĉgeneracijskega centra Gorenjske www.vgc-gorenjska.si s klikom na sliko Kranja. **O.K.**

Eŭropa tago de lingvoj en lernejo

La 26-an de septembro 2018 mi prezentis Esperanton en la elementa lernejo Trnovo en Ljubljano por tri grupo de »pilingigita restado« (2-a kaj 3-a klasoj).

Post salutoj, enkonduko pri d-ro L. L. Zamenhof kaj lia laboro, ĉiu prezentis sin en Esperanto. Poste ni lernis la poemeton pri muŝo. Ni nomis partojn de homa korpo en Esperanto. Ni ripetis tion kaj poste pupo–muŝo alflugis al iu el infanoj. Ni denove nomis la parton de la korpo kaj la infano montris gimnastikan ekzercon per la korp parto, kien eksidis la muŝo. Tiel ni amuziĝis kaj lernis.

Al gelnantoj mi donis skribitan enhavon de la leciono, por ke ili povos rakonti kaj diskuti pri Esperanto ankaŭ hejme.

La instruistinoj estis kontentaj, ke mi prezentis Esperanton, ĉar ĝi estis nova temo por ili.

Kun granda deziro mi cerbumadas pri tio, kiel ni prezentu Esperanton al ĉiuj gelnantoj en elementaj lernejoj en Slovenujo? Ĉu iu havas ideon?

Kun espero **Nika Roĝej**.

Esperanto dum »pilingigita restado«

EDJ v vrtcu Viŝki gaj

La Eŭropan tagon de lingvoj oni celebris ankaŭ en la infanĝardeno Viŝki gaj en Ljubljano. Dragica Ropret kaj Nika Roĝej pluigas la esploradon, kiel la plej efike instrui infanojn, sciantajn nek legi nek skribi.

V enoti Zarja vrtca Viŝki gaj v Ljubljani smo *Evropski dan jezikov* obeleĝili v sodelovanju z Niko Roĝej in Andrejem ŝumrom Skribasom iz Esperantskega druŝtva

Ljubljana. Nika Rožej in vzgojiteljica Dragica Ropret Žumer sta 27. septembra 2018 v skupinah Metuljčki in Čebelice izvedli delavnici *Spoznajmo esperanto*.

Kamišibaj – gledališče za učenje predšolskih otrok

Na delavnicah so otroci od tretjega do šestega leta starosti izvedeli, kdo je oče tega jezika, kdaj in kje je živel, spoznali pa so tudi esperantsko zastavo. Ob ogledu kamišibaj-predstave »Mušo«, katere avtorji so Dragica, Nika in Andrej, so otroci na igriv način spoznavali jezik esperanto. Spoznali pa so tudi pesem o muhi, ki jim je kasneje pomagala pri razgibavanju in pri poimenovanju delov telesa. Ob koncu so se otroci tudi predstavili in se do naslednjega srečanja poslovili – seveda vse v esperantu. Zapisala: **Dragica Ropret Žumer**

Počitniško varstvo na Ledini

Nika je neumorna pri delu z otroki

Med tako imenovanimi »krompirjevimi počitnicami« smo 29. oktobra 2018 imeli med počitniškim varstvom na Osnovni šoli Ledina v Ljubljani predstavitev esperanta. Naučili smo se besede za dele telesa, pesmico o muhi in telovadili z muho. Napisali smo pozdrave za

starejši gospe esperantistki Sonjo in Miro. Mira Lipičar se je zahvalila s pismom v esperantu. V prevodu:

"Dragi otroci. Prizrčne pozdrave in najlepša hvala za presenečenje, ki ste mi ga poslali in mi polepšali dan. Veliko uspehov pri učenju meni dragega jezika esperanta vam želim in upam, da se boste odločili za to. Pozdravljam vas vse, posebej pa vašo učiteljico Niko. Mira Lipičar, Portorož, 3. 11. 2018"

Prve esperantske besede otrok, gotovo ne zadnje...

Iz dejavnosti EDM

El la agado de ESM

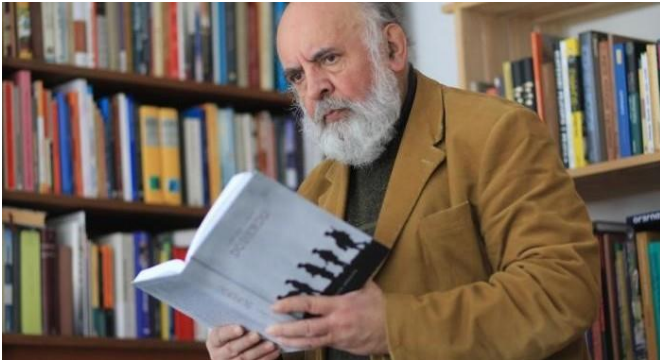

Predavanje Vinka Ošlaka v Slovenj Gradcu

En la biblioteko en Slovenj Gradec Vinko Ošlak prelegis pri justa komunikado. Ĉeestis kaj multaj lokaj kleruloj kaj geesperantistoj el Slovenj Gradec kaj Mariboro. Vinko eksplikis la kvar dimensiojn de la Schulz-kvadrato kaj argumente konstatis, ke Esperanto bone plenumas la postulojn de justa komunikado. Raporto de Zdenka Rojc.

»Vabimo vse, ki vam ni vseeno, ali se pogovarjamo iz oči v oči na isti ravni ali pa od zgoraj navzdol, kjer smo Slovenci navadno tisti spodaj, da se udeležite predavanja *Komunikacija in vprašanje pravičnosti* dne 20. 9. 2018 ob 17. uri v knjižnici Ksaverja Meška v Slovenj Gradcu.«

S takšnim vabilom sta prireditelja knjižnica Ksaverja Meška in Sekcija esperantistov pri Kulturnem društvu Slovenj Gradec pritegnila lepo število domačinov in tudi trije esperantisti iz Maribora (Kokanović, Rojc, Vetrih) smo prišli.

Slika iz vabila na predavanje

Predavatelj Vinko Ošlak nas je v obširnem predavanju najprej poučil, kaj sploh je komunikacija in o strukturi komunikacije z razlago "komunikacijskega kvadrata", v katerem vsaka od stranic pomeni poseben vidik ali značaj poslanega sporočila. Na osnovi tega modela pa o modelu štirih jezikov, ne v smislu slovenščine, angleščine itd., ampak jezikov, ki sporočilo s štirimi različnimi vidiki izrekajo, in o komunikacijski kibernetiki, ki vpliva na komunikacijski (ne)red na vseh nivojih, od lokalnega do mednarodnega in svetovnega. In tako do osrednje teme – v kakšnem razmerju so razni modeli mednarodnega sporazumevanja do vprašanja pravičnosti in kakšen vpliv ima dosežena (ne)pravičnost na komunikacijski proces med posamezniki in narodi. Dalje o tem, kaj je svetovni in kaj mednarodni jezik, kako v jezikih vse bolj opažamo zmešnjavo v pojmi in besedah, ki so izgubile svoj izvorni pomen, o nepremišljeni uporabi tujk, o kontaminaciji slovenskega in drugih jezikov na svetu z angleškimi izposojenkami oz. popačenkami. Pa še o čem in nazadnje o esperantu z razlago, zakaj je to edini model, ki temelji na komunikacijski pravičnosti in o moralni razliki med konceptoma svetovnega in mednarodnega jezika.

Proti koncu je predavatelj izrazil dvom v uspeh Zamenhofove zamisli v svetu, kakršen je, ko namreč ne temelji na normi pravičnosti, ampak zgolj funkcionalnosti, pa tudi zaradi neenotnosti znotraj mednarodnega in tudi slovenskega esperantskega gibanja, saj bomo postali za tiste, ki s to idejo še niso seznanjeni ali pa imajo do nje pomisleke, verodostojni pričevalci šele tedaj, ko bomo imeli "skupni jezik" najprej med seboj in se bomo znali vesti drug do drugega nazorsko in versko nevtralnno in spoštljivo, ne da bi se odrekli svojega nazora in vere. Omenil je tudi knjigo Zlatka Tišlarja *Esperanto bo zmagal kljub*

esperantistom, s pripombo, da ne gre za zmago esperanta, ampak za zmago pravičnosti na komunikacijskem področju. Da pa ima vsekakor prav v tem, kar nam njegova knjiga pove v celoti, da namreč tudi najbolj ubogo stanje današnjih privrženecv mednarodnega jezika ne more spodnesti tako velikega dela, kot ga pomeni Zamenhofov Esperanto.

In da obstajajo razlogi za upanje – upanje, s katerim se je definiral in pod svojo prvo knjigo pred 131 leti podpisal Zamenhof. Esperanto je s svojo temeljno idejo in normo pravičnosti in s svojo konkretno obliko preprostosti in jasnosti antiteza komunikacijske nepravičnosti in dekadentnosti, ki vlada v svetu, in je veliko večji pojav, kakor bi ga lahko presodili po številu, še dosti bolj pa po (ne)kompetentnosti in (ne)dosednosti njegovih protagonistov danes, torej mednarodnega in nacionalnega esperantskega gibanja. Povedal je še, da je v tem esperantski pojav analogen Kristusovi cerkvi in ne gre evangelija presojati po teh, ki ga oznanjajo in ga javno priznavajo, pač pa po Jezusu, iz katerega izhaja in ki je edino zagotovilo njegove resničnosti.

In za konec je Vinko Ošlak ponovno poudaril pravičnost kot bistveno komponento uspešne komunikacije. Uresničuje se (po Schulzovem komunikacijskem kvadratu) na ravni stvarnega sporočila, da je to resnično; na ravni samopredstavitvenega sporočila, da v njem ni poudarjen ego tistega, ki kaj sporoča; na ravni odnosa, da ta izraža enakovrednost, enakopravnost in dobrohotnost v odnosu do sogovornika; in na ravni apeliranja, da to ni ukazovanje ali prepovedovanje, razen za posebne primere, kadar je to primerno, ampak za predloge, želje, sugestije ob spoštovanju svobode tistega, ki mu je sporočilo namenjeno. Vse te ravni pa je mogoče le okrnjeno uveljavljati, dokler partnerja v komunikaciji nista postavljena na enako izhodišče in nimata enakih možnosti. Tako enakost pa omogoča samo rešitev z nevtralnno, preprostim, a izrazno bogatim, slušno in pisno selektivnim, se pravi jasnim jezikom, ki ni posebna last nikogar in nobenega naroda ali druge človeške skupnosti.

Tak jezik je Zamenhofov esperanto. Kdor se danes, 131 let po rojstvu in življenju tega jezika še vedno pritožuje nad težavami zaradi tega, ker ne razume mnogih drugih in ker mnogi ne razumejo njega, nad neurejenimi in krivičnimi razmerji med jeziki, nad pačenjem materinščine zaradi vdiranja besed ali načinov izražanja trenutno najmočnejšega jezika, nad verjetnostjo, da bo njegova materinščina v konkurenčnem boju med narodnimi jeziki kmalu onemela, pa se vendar ni pripravljeno potruditi, da bi se naučil mednarodnega jezika, čeprav gre tu le za nekaj mesecev in ne

let učenja, ta je v svojem pritoževanju neverodostojen, sicer pa tudi povsem neuspešen. Uspešna komunikacija je lahko le pravična komunikacija, ta pa poleg resničnosti sporočila, poleg svobodnosti v apeliranju, zahteva tudi nevtralnost v rabi skupnega jezika med pripadniki raznih maternih jezikov.

Na mizici pred predavateljem so bile nevsiljivo razstavljeni in vsem na razpolago zgibanke *Vabilo k učenju in rabi esperanta ter Esperanto – mednarodni jezik – v minimalnem obsegu*, ob njih pa še dobrih 750 strani obsežna knjiga *Historio de la esperanta literaturo*.

In predavanje je bilo le uvod v razmišljanje o povedanem in razpravo ob pogostitvi, ki so jo pripravili slovenjeograški esperantisti. **Zdenka Rojc**

Prelego de d-ro Silfer

Ĵaude, la 25-an de oktobro 2018, je la 18-a horo Esperanto Societo Maribor kaj *Literaturo domo*, mastrata de la poeto, kolumnisto kaj kultura organizanto Marjan Pungartnik, invitis la urbanojn de Mariboro, partopreni la prezentadon de pli ol 750-paĝa grandformata libro elplume de prof-o Carlo Minnaja kaj d-ro Giorgio Silfer kun la titolo *Historio de la esperanta literaturo*. Tio estas trarigardo de la beletra literaturo, do de liriko, prozo, dramoj kaj eseoj, kiu komenciĝis en la unua tago post la naskiĝo de la internacia lingvo de d-ro L. L. Zamenhof en la jaro 1887 en Varsovio. La komuna verko, kiun la aŭtoroj inter si dividis laŭ la literaturaj ĝenroj, estis finita per la jaro 1993, sed prof-o Minnaja laŭ sia propra iniciato kontribuis ankaŭ la trarigardon de la plej nova literaturo en la internacia lingvo ek de la jaro 1993 ĝis niaj tagoj. La libro ĝis nun atingis kvar postpresadojn kaj du eldonojn kun aldonoj.

D-ro Giorgio Silfer, cetere tre bone konata al la slovenaj PEN-anoj, ĉar regula gasto ĉe la konferencoj de PEN internacia en Bledo, kaj ĝuste per lia merito antaŭ 20 jaroj la internacia PEN rekonis Esperanton literaturo lingvo kaj akceptis memstaran esperantan PEN-on, en Esperanto prezentis unue bazajn informojn pri la estiĝo de la libro kaj ĝia strukturo, poste li per pli ampleksa parolo resumis la historion de la esperanta literaturo kun aparta emfazo de la »metropoloj« de tiu literaturo, kiel ili sinsekve aperis: Varsovio, Parizo, Budapeŝto, poste Londono kaj ankaŭ aliaj centroj de la esperanta kultura kaj literaturo vivo. La komenco de la budapeŝta »skolo« estis la vivo de la militkaptitoj dum la unua mond-(granda) milito en la kampadejoj en Sibirio (kiujn oni ne komparu kun la mortigajn koncentrejoj el la komunisma epoko de Ruslando), kie kelkaj hungaraj militkaptitoj organizis kursojn de Esperanto, ja la kaptitoj el pluraj etnoj bezonis komunan lingvon. Tie

formiĝis ankaŭ la verkisto Julius Baghy, kiu surbaze de la travivaĵoj tie verkis ĝis nuntempe popularan rakonton *La Verda Koro*, aparte konvena legaĵo por la komencantoj kiel unua pli longa legaĵo en la internacia lingvo.

La tablondro en la *Literaturo domo* (Foto M.Vetrih)

Post la elĉerpa prezentado, kiun en la slovenan lingvon tradukis Vinko Oŝlak, sekvis diskuto, demandoj de la partoprenantoj kaj denove elĉerpaj respondoj de d-ro Silfer. Tiel ampleksa kaj ĝisfunda verko estas ankaŭ por la plej obstinaj skeptikuloj pruvo, ke Esperanto ne estas »ludilo kabineda«, sed viva lingvo, kiu invitas novajn kaj novajn aŭtorojn, en lasta tempo eĉ el Afriko. La trezoro de la origina esperanta literaturo senĝene kreskas, dum la betonitaj antaŭjuĝoj de la kontraŭuloj de la ideo kaj realo de la internacia lingvo retenas sian durecon kaj nekapablon sin serioze konfronti kun la realo – sed la aferoj klare demonstras, ke la betono kaj la asfalto nur dum certa tampo povas sufoki la kreskon, ĉar pli-malpli frue la forto de la vivo trabatas la tavolon betonan aŭ asfaltan super la lomo, montrante la potencon de sia esto. **V.O.**

Iz dejavnosti ŽED

El la agado de FES

Kongres IFEF 2018

Jubilejni 70. kongres IFEF 2018 je bil Vroclavu na Poljskem. Organizatorji so zagotovili bogat strokovni in kulturni program. Kot običajno je bila 23. maja 2018 tudi javna seja komiteja IFEF, žal brez udeležbe iz Slovenije. Podroben opis dogodkov in slikovno gradivo ter zapis seje so na razpolago v dvomesečnem glasilu IFEF *Internacia Fervojisto* št. 2018.4. Prihodnji kongres bo v Malagi (Ŝpanija) od 3. do 9. maja 2019. **O.K.**

Maistrov pohod od Maribora do Zavrha

Letošnjega XI. *Maistrovega pohoda od Maribora do Zavrha* se je udeležil tudi predsednik ŽED Maribor. Pohoda, ki zahteva 5 ur zmerne hoje po Slovenskih goricah, se je udeležilo okoli 100 oseb. Predhodno je vodstvu pohoda in proslave predal nekaj listkov s sledečo vsebino:

Ob Tradicionalnem Maistrovem pohodu na Zavrh 20. 10. 2018

»Kaj bi lahko dejali o vzporednicah delovanja dr. Henrika Haasa, advokata in esperantista v Mariboru, ter bojem za severno slovensko mejo?« Čeprav še najbrž nikjer ni zapisano, bi lahko z gotovostjo trdili, da je uspešno zastopanje slovenskih strank na sodišču prvič v slovenskem jeziku (v takrat nemškem Mariboru) imelo določen vpliv na narodno zavest in samozavest v slovenskih krogih tega mesta z okolišem.

Trdimo tudi, da komuniciranje v nevtralnem mednarodnem jeziku med pripadniki različnih narodov in narodnosti pri ljudeh, zaradi občutka pravičnosti in enakopravnosti, dviguje zavest in samozavest.« To je uvodni del članka »100 let slovenske severne meje in vloga Henrika Haasa – poskus prikaza sinergij teh dveh fenomenov« na spletni strani www.fes.si, Železničarsko esperantsko društvo.

S predlogom, da se občinstvo v sklopu proslave nekako seznanijo s tem, so se strinjali. Dramski igralec Bojan Marošević je kvalitetno predstavil lik generala Maistra in tisti čas, v nekaj stavkih pa je podal tudi bistvo tega našega sporočila. **K.K.**

Iz zgodovine gibanja

El la movada historio

Almanah UEA pred 60 leti

La aŭtoro flugrigarde tralegis la UEA-Jarlibron 1958 por trovi spurojn de tiamaj slovenaj kaj jugoslavaj geesperantistoj kaj organizoj.

Almanah UEA za leto 1958 (Jarlibro 1958, unua parto) mi je prišel v roke, ko sem prevzel del zapuščine pokojnega esperantista Maria Roosa iz Kranja. Knjižica vsebuje na skoraj 400 straneh med drugim tudi razne podatke o slovenskem in jugoslovanskem esperantskem gibanju. Jarlibro 1958 je bila jubilejna številka, saj

je prvi skromen almanah izšel pred pol stoletja leta 1908 med svetovnim kongresom v Dresdenu.

Leta 1958 je bil predsednik UEA dr. Giorgio Canuto, generalni sekretar pa dr. Ivo Lapenna. Almanah vsebuje poleg splošnih organizacijskih podatkov še ogromno podrobnosti, imen in naslovov, ki bi jih danes morda sploh ne bi smeli objaviti – takrat pač še ni bilo informacijske paranoje. V uvodu je tudi resolucija UNESCO IV.1.422 iz Montevidea leta 1954 – v esperantu.

V seznamu članic UEA je navedena *Jugoslavia Esperanto-Federacio* z naslovom Miklošičeva 7, Ljubljana, predsednik Peter Zlatnar, sekretar Otmar Avsec, blagajnik Anton Sterle, članov 5400, ustanovitev 1947, glasilo *La Suda Stelo*. Kot opazovalske organizacije so iz Jugoslavije navedene *Esperanto-Ligo de Bosnio kaj Hercegovino*, *Kroatia Esperanto-Ligo*, *Serbia Esperantista Ligo* in *Slovenia Esperanto-Ligo*. Za to zadnjo je naslov Miklošičeva 7, Ljubljana, predsednik Peter Zlatnar, sekretar Marinko Gjivoje, blagajnik Mira Lipičar, članov 600, ustanovitev 1946.

V seznamu doživljenjskih članov UEA so 3 iz Jugoslavije, nihče iz Slovenije. Članarine UEA so navedene tudi v jugoslovanskih dinarjih, zbirala pa jih je zastopnica Emilija Lapenna iz Zagreba.

Med člani Esperantske Akademije, ki ji je predsedoval J.R.G. Isbrucker (podpredsednika A. Cseh in dr. E. Privat), sta bila tudi Rudolf Rakuša iz Maribora in akademik Ivo Rotković iz Zagreba. V mednarodni komisiji *Esperanto in sociologija* je bil tudi Marinko Gjivoje iz Ljubljane. Vidno vlogo so igrali Jugoslovani tudi v *Mednarodni znanstveni esperantski zvezi* (ISAE): generalni sekretar prof. B. Popović iz Sarajeva, blagajnik dr. D. Brkić, član Komiteja dr. I. Lapenna.

V mnogih pridruženih organizacijah UEA so bili zastopani predstavniki iz Jugoslavije. Slovenski esperantisti so bili zlasti aktivni pri organiziranju krožkov za mladino *Grajnoj en vento*. Enega je organiziral Svobodan Zlatnar iz Ljubljane, enega pa Mladinska esperantska sekcija iz Celja (Lučka Uzmah, Učiteljišče).

Med nacionalnimi kongresi in drugimi pomembnejšimi esperantskimi dogodki je navedeno *Mednarodno srečanje esperantskih društev* v Ljubljani maja 1958.

Med novo esperantsko literaturo so navedeni med drugim:

- *Instrumetodo* Rudolfa Rakuše, izdala SIEL, Ljubljana, 1957, 95 strani

- *Sonetkrono por la esperantistaro* Svetoslava S.

Petrovića, izdala Serbia Esperanto-Ligo, 1957, 32 strani

- *Esperanto II* Rudolfa Rakuše, izdala SIEL, Ljubljana, 1956, 158 strani

- v pripravi *Retoriko* Iva Lapenne, druga dopolnjena in popravljena izdaja, izdajatelj avtor.

Med izhajajočimi revijami sta med 4 jugoslovanski-tudi mesečnik *Jugoslavianski esperantist* izdajatelja *Jugoslavia Esperanto-Federacio*, začetek izhajanja 1957 ter dvomesečnik *La Suda Stelo*, začetek izhajanja 1932. Naslova obeh uredništev sta Miklošičeva 7, Ljubljana.

Pri esperantskih radijskih oddajah v letu 1957 sta navedena Radio Ljubljana in Radio Zagreb. Ljubljana je imela vsako sredo popoldne 10-minutno na dveh valovnih dolžinah, Zagreb pa vsak četrtek zvečer 15-minutno oddajo na eni valovni dolžini.

Glavna zastopnica (Ĉef-Delegito) za Jugoslavijo je bila Emilija Lapenna iz Zagreba. Zastopniki in strokovni zastopniki iz Slovenije pa so bili: Ivan Jazbec in Franc Kleč iz Celja, Franc Klevišar iz Črnomlja, Franc Korenč iz Zg. Logatca, gdč. M. Budau iz Kamnika, Danilo Herkov iz Kopra, L. Slabe iz Kranja, Tone Logar, gospa O. Topolovec, Marinko Gjivoje, Peter Zlatnar, Marko Dobčnik, gospa L. Poženel, Otmar Avsec in Jernej Jelenič iz Ljubljane, Priska Haas iz Maribora, Jože Srebrnič iz Nove Gorice, Vitomir Furlan iz Postojne, Josip Domanjko in Marija Kukovič s Ptuja ter Martin Tovornik iz Rogaške Slatine. V celoti je bilo iz Jugoslavije 96 zastopnikov, za katere je v almanahu navedeno poleg imen še naslov in stroka.

Med esperantskimi založbami je iz Jugoslavije navedena le ena, namreč *Eldona sekcio de SIEL*, Miklošičeva 7/I, poštfo 275, Ljubljana.

Kot zanimivost naj povem, da je v almanahu objavljena tečajna lista za esperantsko denarno enoto »stelo«. V tistem času je 1 stelo veljal 0,30 DEM, 0,30 CHF, 0,07 USD, 2,- ATS, 42 ITL itd. Leta 1954 je 1 stelo veljal 20,- jugoslovanskih dinarjev (vir: Almanako 1954 de la Universala Ligo). Po podatkih Wikipedie je stelo prenehal kot esperantska menjalna valuta leta 1993, po tem pa je ostal zanimiv le še za zbiratelje-numizmatike.

Almanah iz leta 1958 ima na koncu seznam literature, ki jo je prodajala Libroservo de UEA. Na primer Plena ilustrita vortaro (PIV), 4. izdaja, je stal 46,- steloj. Od jugoslovanskih in slovenskih izdaj so na seznamu tudi naslednje:

- *Bibliografio de internacia lingvo en Jugoslavio*, M. Gjivoje, 6,40 steloj
- *Retoriko*, I. Lapenna, 44,- steloj
- *Martin Krpan*, F. Levstik / J. Kozlevčar, 24,- steloj
- *Biografio de Tito*, V. Dedijer / M. Stuttard, 44,- steloj
- *Gorenjsko dum paco, sufero, lukto kaj libero*, S. Smolej, 48,- steloj
- *Jugoslavio kaj ĝiaj popoloj*, SIEL, 31,60 steloj
- *Morfologia atlaso de homa dentaro*, Mušić / Zlatnar, 15,- steloj.

Naj zaključim ta prispevek z mislijo, da je bilo vredno prelistati arhivski almanah in si izpisati utrinke,

ki kažejo na odmevnost delovanja slovenskih in jugoslovanskih esperantistov pred 60 leti. **O.K.**

Komentiramo

Ni komentas

Propono de Slovenia Esperanto-ligo je la Rezolucio pri lingva politiko de Slovenujo

Pli ol unu jaron jam daŭras preparoj kaj diskutoj pri la Nacia programo por la lingva politiko de Slovenujo dum la periodo 2019-2023. Tiucele la kompetentaj ministerioj de Slovenujo en la lasta mandatperiodo komisiis laborgrupon por pretigi taŭgan parlamentan rezolucion. Slovenia Esperanto-ligo (SIEL) tial en julio 2018 sendis al la Ministerio de kulturo siajn proponojn esprimante sian pretecon kunlabori en la laborgrupo. La eksa kulturministro verkisto Anton Peršak skribe dankis al SIEL, certigante en sia letero, ke la ministerio zorgeme trastudos la materialon kun la proponoj de SIEL kaj ke li kalkulas je plua fruktodona kunlaboro de SIEL, kiam la malneto de la preparata Rezolucio estos lanĉita al publiko por pridiskutado.

Predlog za Rezolucio o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2019–2023

Uporaba maternega jezika za sporazumevanje znotraj jezikovne skupnosti in uporaba esperanta za sporazumevanje med jezikovnimi skupnostmi: najučinkovitejšo jamstvo za ohranitev vseh maternih jezikov in za vzpostavitev pravičnega mednarodnega jezikovnega reda. (V primeru Slovenije: slovenščina in esperanto)

Uvod

Slovenija je primer države, v kateri je jezikovni režim relativno dobro urejen z Ustavo in zakoni (Zakon o javni rabi slovenščine (ZJRS), 2004, in posamezne določbe drugih zakonov), vendar je izvajanje jezikovnih predpisov v javnem in zasebnem sektorju nezadovoljivo – slovenščina je v praksi bistveno premalo zaščiten. Tudi Evropska unija, ki predpisuje, da so uradni jeziki držav članic enakopravni, te enakopravnosti v praksi ne izvaja in ne omogoča – večina uradnih jezikov držav članic je zapostavljena, tudi slovenščina. Na mnogih področjih in v mnogih organih EU so v rabi le nekateri jeziki večjih držav članic (angleščina, francoščina, nemščina). Podobno je v Združenih narodih – tam ima privilegije šest jezikov (angleščina, arabščina, francoščina, kitajščina, ruščina in španščina; od januarja letos objavlja Unesco svoje mesečno glasilo tudi v esperantu). Na

podlagi pravkar zapisanega in spričo obče znanih jezikovnih sporov v Sloveniji v zadnjih letih (dileme o rabi slovenščine na slovenskih univerzah) je mogoče trditi, da je nadaljnji razvoj slovenščine kot polno-vrednega jezika ogrožen.

Kdo ogroža slovenščino?

Na eni strani so to najbolj vplivne anglosaške države (zlasti ZDA in Velika Britanija), ki že desetletja načrtujejo in ukrepajo, da bi angleščina postala edini jezik mednarodnega sporazumevanja:

*»Anglija bo dominantna sila v mednarodni politiki ..., vodilna država v svetu ... Potrebujemo novo službo učiteljev angleščine, vojsko jezikovnih misijonarjev, ki jo bosta ustvarjala izobraževalni center za podiplomski študij in raziskave in centralni urad v Londonu, od koder bodo učitelji odhajali na vse konce sveta. Nova služba mora položiti temelje svetovnega jezika in kulture, katerih podlaga bosta naš jezik in naša kultura.« (R. V. Routh, Razširjanje angleške kulture zunaj Anglije. Problem povojne obnove, Cambridge University Press, 1941)

*»Čez eno generacijo bi angleščina lahko že bila svetovni jezik – to je, univerzalni drugi jezik v tistih deželah, v katerih ni že zdaj materni ali primarni jezik.« (Britanska vlada, Poročilo o poučevanju angleščine v tujini, 1956)

*»Naš narod je izbral Bog, pooblastila pa zgodovina, da bi dal svetu vzgled.« (George W. Bush, 2000)

*»Za preostali svet je najbolje, če ZDA še naprej uveljavljajo svoje lastne interese, saj so ameriške vrednote univerzalne.« (Condolezza Rice, 2000)

*»V ekonomskem in političnem interesu Združenih držav je zagotoviti naslednje: če je svet na tem, da izbere skupen jezik, naj bo to angleščina; če namerava določiti skupne standarde za telekomunikacije, varnost in kakovost, naj bodo to ameriški standardi; in če želi postaviti skupne vrednote, naj bodo to vrednote, ki so pogodu Američanom... Američani ne bi smeli zavračati dejstva, da je od vseh narodov v zgodovini sveta njihov narod najpravičnejši, najstrpnejši in najbolj voljan samega sebe vedno znova ocenjevati in izboljševati – zato je najboljši vzgled za prihodnost. (David Rothkopf, svetovalec ameriških predsednikov, Foreign Policy, 1997)

*»Angleščina bi morala biti edini uradni jezik Evropske unije.« (direktor Britanskega sveta v Nemčiji, Frankfurter Allgemeine Zeitung, 26/02/2002)

Pravkar ilustrirano ogroženost slovenščine, ki posledično vedno bolj ogroža suverenost naše države, bi lahko strnili v stavku slovenskega pesnika: NA SLOVENSKEM SMO MI GOSPODAR.

Na drugi strani ogrožamo slovenščino Slovenci sami. Po merilih za ugotavljanje vitalnosti jezikov, ki jih je

postavil Unesco, je slovenščina zlasti ogrožena na dveh področjih:

a) Vedno bolj je ogrožena njena polna funkcionalnost (močan trend pojemajoče rabe slovenščine v visokem šolstvu, v znanosti in tehniki, v gospodarstvu in drugje) in

b) Odnos velikega dela odločujočih govorcev slovenščine (politikov, strokovnjakov, znanstvenikov, šolnikov, staršev in še koga) do svojega maternega jezika se krha in rahlja v prid angleščine in tone v vedno večjo brezbrilnost in omalovaževanje.

Še posebej nevarno je tu vedno bolj razširjeno stališče, da slovenščina ovira ekonomsko mobilnost, učinkovitost in konkurenčnost Slovenije in da je pravzaprav cokla razvoja naše države. Drug slovenski pesnik je to samoogrožanje zajel v slavnem heksamtru: Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

Ta druga ogroženost je veliko usodnejša kot tista, ki nam preti od anglosaške angleščine. Saj v svoji zaslepljenosti zaradi kratkoročnih koristi (zlasti) vplivnih posameznikov kar tekmuje med sabo, kdo se bo večkrat in »bolje« izrazil v angleščini namesto v slovenščini. Če bomo tako nadaljevali, bomo svoj jezik sami pokopali, zraven pa še svojo kulturo, na katero smo lahko upravičeno ponosni. Iz sposobnih, visoko etičnih in ponosnih Slovencev se bomo v dveh, treh generacijah prelevili v hlapce ZDA, postali bomo tretjerazredni Jenkiji. Če nočemo, da bi se nam zgodila pravkar napovedana prihodnost, moramo Slovenci jezikovno politiko, ki je naš jezik pripeljala in ga vse odločneje pelje še globlje v zagaten položaj, da bo kmalu uporaben le še za obujanje spominov na dobre stare čase, če torej tega nočemo, moramo jezikovno politiko temeljito spremeniti.

Mednarodno jezikovno sporazumevanje

Problem mednarodnega jezikovnega sporazumevanja človeštvo že od nekdaj rešuje z uporabo sporazumevalnih jezikov med raznojezičnimi osebami. Zato je danes, ko to funkcijo domala monopolno opravlja angleščina, okoli 94% svetovnega prebivalstva v mednarodni komunikaciji frustriranih, preostalih 6% (domačih govorcev angleščine) pa privilegiranih.

Za sporazumevalne jezike je značilen omejen domet gledano teritorialno, stvarno (glede na namen) in časovno. Angleščina pa danes skuša iz sporazumevalnega jezika postati t. i. mednarodni jezik (MJ), ki ga stroka (interlingvistika) definira takole: Mednarodni jezik je jezik, ki je namenjen izključno za sporazumevanje med pripadniki različnih jezikovnih skupnosti v svetovnem merilu, kar pomeni

a) da vloge MJ ne more igrati etnični jezik,

b) da ima MJ *vesoljni domet* (v svetovnem merilu, na vseh področjih človekovega udejstvovanja in za nedoločen čas) in zato *drugačne lastnosti* kot jezik, namenjen za sporazumevanje znotraj posamezne jezikovne skupnosti (etnični jezik).

V pošteve za vlogo MJ potemtakem pride *prilagojen oživiljen etnični jezik* (na primer *latinščina*) ali *preizkušeni konstruiran jezik* (na primer *esperanto*).

(Podrobno o mednarodnem jezikovnem sporazumevanju, o sporazumevalnih jezikih, o definiciji in lastnostih mednarodnega jezika ter o primernosti angleščine za vlogo mednarodnega jezika glej študijo Tomaža Longyke pod naslovom *Je lahko angleščina globalni esperanto?*, objavljeno v prevajalski reviji *Mostovi*, letnik 42, št. 1/2 (2009/2010), str. 9–37).

Mednarodni jezikovni red

Kakšen jezikovni red mora vladati v mednarodni skupnosti oziroma kateri pogoji morajo biti izpolnjeni, da bo ta v resnici urejena po načelu enakopravnosti vseh jezikov? To bo takrat, ko bodo resnično izpolnjene jezikovne pravice vseh ljudi, ko bodo vlade držav in mednarodna skupnost v celoti izpolnjevali svoje jezikovne dolžnosti do svojih ljudi, ko bo torej doseženo takole stanje: Karkoli kdo izreče ali zapiše in je namenjeno (tudi) pripadnikom druge jezikovne skupnosti, to stori tako, da bo prejemnik njegovo sporočilo dobil v svojem jeziku ali v nevtralnem mednarodnem jeziku, ki ga razumejo vsi ljudje. Da bi vsakdo vedno lahko dobil vse sporočeno v svojem jeziku, bi bilo možno doseči le na en način – z ažurnim prevajanjem vsega v vse jezike, kar je neizvedljivo. Pač pa je možno, da bi bilo vsakomur vse dostopno v nevtralnem jeziku. Zato bi se bilo treba v mednarodnem merilu dogovoriti za skupen mednarodni jezik. Interlingvisti predlagamo esperanto kot *lahko naučljiv* (če za dobro obvladanje etničnega jezika porabimo pet do deset let, je za esperanto dovolj eno leto), *izrazno neizčrpen* in v več kot 130-letni uspešni praksi v svetovnem merilu *preizkušen* konstruiran jezik. Esperanto predlagata med drugimi tudi profesor François Grin z ženevske univerze, strokovnjak za ekonomijo jezikov, v obsežni študiji *L'enseignement des langues étrangères comme politique publique* (*Pouk tujih jezikov kot javna politika*), in ekonomist ter interlingvist Reinhard Selten, Nobelov nagrajenec za ekonomijo, ki je že leta 2007 v Evropskem parlamentu izjavil: *«Jezikovne ovire so velike – potrebujemo rešitev, a prevlada enega ne more biti odgovor. Sprejemljiv je le jezik, pri katerem nihče ne bi bil prikrajšan. Jezik, kot je esperanto, bi to omogočil. ... Le nekaj držav bi moralo na začetku skleniti pogodbo o poučevanju esperanta, potem bi se to širilo. Podobno,*

kot je to bilo postopno pri Schengenskem sporazumu ali pri evroobmočju.»

Kratko o jezikovnih človekovih pravicah

Jezikovne človekove pravice kot posebne človekove pravice so v notranjepravnih in mednarodnih aktih urejene neustrezno. V glavnem se v njih poudarjata (1) prepoved razlikovanja (= različnega obravnavanja) ljudi glede na jezik in (2) enakopravnost vseh jezikov (socio-loško imenovana tudi *mednarodna jezikovna demokracija*), vendar se v vsakodnevni praksi kaže, da taka, zlasti mednarodna, pravna ureditev ni dovolj, ker je preveč medla. Zato jo vlade in mednarodna skupnost vse prelahko jemljejo le deklarativno, *ne zavedajoč se pri tem svojih dolžnosti v zvezi z omenjenima načeloma.*

Mednarodni jezikovni red, ki bo teoretično in v vsakodnevni praksi v celoti ustrezal načelu enakopravnosti vseh jezikov, je mogoče vzpostaviti po metodi obravnavanja človekovih jezikovnih pravic. Odličen zgled, na podlagi katerega bi lahko to vprašanje začeli mednarodno urejati, je Splošna deklaracija o jezikovnih pravicah, ki jo je na pobudo mednarodnega PEN in ob moralni ter tehnični pomoči Unesca junija 1996 v Barceloni sprejelo nad 140 mednarodnih ustanov, organizacij, PEN centrov in posameznikov. (V slovenščini Deklaracijo lahko dobite pri izdajatelju, Slovenskem PEN Centru, v angleščini pa je v dokumentu *Universal Declaration on Linguistic Rights*).

Predlog

Združenje za esperanto Slovenije (ZES) ugotavlja, da Resolucija o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2007–2011 (ReNPJP0711) v 7. cilju *Za smotrnost pri učenju in rabi tujih jezikov*, točka c) *Uravnoteženje razmerij med tujimi jeziki kot šolskimi predmeti o tej problematiki predvideva dve nalogi: (a) ZMANJŠANJE SAMOUMEVNOSTI ANGLEŠČINE KOT PRVEGA/EDINEGA TUJEGA JEZIKA V JAVNEM ŠOLSTVU* in (b) *PREMISLEK O ESPERANTU*. Za izvedbo teh dveh nalog sta bila zadolžena Ministrstvo za šolstvo in Vlada RS. Proračunska sredstva v ta namen niso bila predvidena.

Leta 2009 je po naročilu Urada za slovenski jezik pri Ministrstvu za kulturo (MK) Tomaž Longyka izdelal elaborat z naslovom *Pregled stanja jezikovnih pravic po svetu danes*. S tem je bilo sodelovanje MK z esperantisti in interlingvistično stroko končano. Nobena od obeh nalog iz ReNPJP0711 ni bila izpolnjena. Naslednja resolucija za obdobje 2014–2018 omenjenih določb iz prejšnje resolucije ni vsebovala. Sodelovanje med interlingvistično stroko in MK je zamrlo. Nadaljuje se šele letos v času priprave nove resolucije.

ZES predlaga, da se v Resolucijo o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2019–2023 na ustreznem mestu vnese besedilo, ki bo na primeren način izražalo zgornje ugotovitve in stališča. Besedilo bi moralo v smiselni povezavi na ustreznih mestih opozoriti na naslednjo problematiko:

- 1) jezikovni predpisi v Sloveniji so dobri, vendar pa se slabo izvajajo;
- 2) v EU se predpisi o enakopravnosti uradnih jezikov ne izvajajo;
- 3) v OZN ima privilegije šest jezikov;
- 4) nadaljnji razvoj slovenščine je ogrožen od zunaj in od znotraj – od zunaj ga ogrožajo velike anglosaške države, ki načrtno vsiljujejo angleščino kot edini jezik mednarodnega sporazumevanja, od znotraj pa slovenščino ogrožamo Slovenci sami, zlasti na dveh ključnih področjih (pojemajoča raba slovenščine v visokem šolstvu, v znanosti in tehniki, v gospodarstvu in drugje ter omalovaževalen ali brezbrizen odnos velikega dela odločujočih govorcev slovenščine do svojega maternega jezika v prid angleščine).

Obenem pa bi bilo treba v resolucijo vključiti projekt raziskave o uporabi esperanta pri ohranjanju maternih jezikov in pri uvajanju pravičnega mednarodnega jezikovnega reda. Financiranje raziskave bi morala zagotoviti država. Slovenski esperantisti in interlingvisti smo v okviru Združenja za esperanto Slovenije v sodelovanju z interlingvisti in esperantisti iz drugih držav ter z drugimi ustreznimi strokovnjaki pripravljene prevzeti projekt. Zato predlagamo, da Združenje za esperanto Slovenije vključite v delo skupine, ki bo pripravljala resolucijo za obdobje 2019–2023.

Prilagodil:
Tomaž Longyka

Predsednik:
mag. Janez Jug

Obvestila in vabila

Informoj kaj invitoj

Milan Jarnovič (1948 – 2018)

V 71. letu starosti je po hudi bolezni umrl aktivni član ED Maribor Milan Jarnovič. Po izobrazbi ekonomist in po poklicu carinik je službeno kariero zaključil kot direktor Carinskega urada Maribor leta 2009. Poleg esperanta je bil

njegov konjiček zgodovina carinske službe v našem prostoru, bil je tudi prizadeven sodelavec službenega glasila *Carina*. V esperantskem gibanju je postal širše

znan zadnja leta s prevodom romana *Blejski zvon* iz esperanta v slovenščino. Pokopan je na pobreškem pokopališču v Mariboru. **O.K.**

Esperanta kurso en Koper

Jam dek jarojn okazas ĉiujare kurso de Esperanto en la elementa lernejo Anton Ukmar en Koper. Ĉi-jare dek lernantoj vizitas la nedevigan kurson de Esperanto kaj ĉiuj pli grandaj gelernantoj scias pri Esperanto kaj ĝia celo. Ankaŭ ĉi tiun jaron Esperanto estas instruata uzante la anglan lingvon per la aplikaĵo *Duolingo*. Ĉiu lernanto havas aŭ sian propran poŝtelefonon aŭ lernejan tabuleton kaj ĉiu lernanto mem elektas kion li/ŝi volas lerni, la kvanton da lecionoj kaj la tempon. Por pli efike lerni Esperanton la lernantoj povas pruntepreni preskaŭ 30 Esperantajn librojn en la lerneja biblioteko. La kursgvidanto estas Peter Grbec. **P.G.**

Novaj libroj en la stoko de SIEL

Ob obisku dr. Silferja v Sloveniji smo izkoristili priliko za nabavo dveh novih knjig za našo strokovno knjižnico in tudi za prodajo (posredovanje). To sta nova ĉetrtá in posodobljena izdaja znanega učbenika za izpopolnĵevanje znanja jezika *Paŝoj al plena posedo* Wiliama Aulda (LF-koop, 2018) ter *Historio de la esperanta literaturo* Carla Minnaje in Giorgia Silferja (LF-koop, 2017). Za morebitni nakup prostih izvodov piŝite na e-naslov info@esperanto.si, da se dogovori-mo o plaĉilu in dostavi knjig. **O.K.**

Vikipedio en Esperanto atingas sian 250-milan artikolon

La 18-an de septembro 2018 Vikipedio en Esperanto atingis sian 250-milan artikolon. La koncerna artikolo estas "Livaie", pri komunumo en Francio, kaj verkis ĝin kontribuanto Dominik.

La Esperanto-lingvan version de Vikipedio fondis Chuck Smith la 6-an de novembro 2001. Kun la helpo de Jerry Muelver kaj Stefano Kalb, li publikigis la unuan version la 2-an de januaro 2002, kun pli ol 300 paĝoj.

La artikoloj estas libere redakteblaj kaj lastatempe pli ol 300 uzantoj redaktas Vikipedion en Esperanto ĉi-monate. Volontuloj de Vikipedio daŭre aldonas novajn artikolojn kaj samtempe pligrandigas kaj plikvalitigas jam ekzistantajn. En la enciklopedio estas krom teksto ankaŭ fotoj, videoj, sonaĵoj kaj eĉ 3D-objektoj. La tuta projekto estas ebla nur danke al tuja kunlabora reviziado per interreto -- kaj multaj volontuloj.

La Esperanta Vikipedio tenas la 32-an pozicion inter Vikipedioj laŭ nombro de artikoloj. Proksimaj estas la eŭska (45 mil pli), la bulgara (5 mil malpli) kaj rapide

proksimiĝas la armena. Sed kvanto de artikoloj ne estas ĉio -- gravas ankaŭ kvalito de ili. Konsiderante kvaliton de la 1 000 plej gravaj artikoloj, la Esperanta Vikipedio estas en tre bela 16-a loko. En la tutmonda Vikimedia movado ĝi estas pozitive taksata, ĉar ĝi fondiĝis tre frue, kunigas signifan komunumon kaj eĉ estas oficiale reprezentata de la organizo Esperanto kaj Libera Scio (ELiSo).

Vikipedio ebligas aliron al artikoloj pri plej diversaj temoj kutimaj en enciklopedio, el ĉiuj fakoj, sed por la Esperanto-komunumo ĝi havas kroman valoron, nome registri artikolojn pri Esperanto-aktivaĵoj kaj iniciatoj, kun fotoj kaj ilustraĵoj pri multaj faktoj kaj homoj, kiuj konsistigis la evoluon de nia lingvo laŭlonge de pli ol 130 jaroj. La artikoloj de Enciklopedio de Esperanto (1934) estis enretigitaj kaj (ankaŭ) vi povas daŭre grandigi kaj plibonigi ilin. Specife utila ĝi estas por fakaj asocioj, kiuj per ĝi povas facile disvastigi informojn de sia fako.

Dum multaj jaroj de sia ekzisto Vikipedia medio multe ŝanĝiĝis. Komence redaktado okazis per speciala kodo, ne tre malfacila, sed neintuicia por neteĥnikemuloj. Nuntempe vi povas redakti kaj formatigi tekston simile kiel en retroŝto. Aldone, progresaj teĥnikaj iloj nun faras plurajn monotonajn laborojn, do vi povas fokusiĝi pri la vera kerno -- bonkvalita teksto. Eĉ, ĉiam pli da homoj faras simplajn redaktojn (ekz. korektado de mistajpoj) per poŝtelefona aplikaĵo. Por helpi al Vikipedio, komencu per

https://eo.wikipedia.org/wiki/Vikipedio:Bonvenon_al_Vikipedio.

Ĉar Vikipedio estas utila al la Esperanta komunumo, pluraj organizoj jam helpis kaj plu helpas ĝin. Inter ili estas UEA, TEJO, E@I kaj novfondita Esperanto kaj Libera Scio, specife fokusiĝanta pri Vikimedia agado. Sen tiuj organizoj Vikipedio ne estus tiom bunta, kiom ĝi estas nun.

Statistikaĵojn pri ĉiuj pli ol 200 versioj de Vikipedio oni trovas ĉe

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Wikipedias#Detailed_list, dum specifaj pri la Esperanto-versio troviĝas ĉe <https://eo.wikipedia.org/wiki/Specialaĵo:Statistikoj>.

UEA kaj ELiSo varme gratulas -- kaj kore dankas -- tiom da aktivuloj, kiuj praktike anonime, sed plenanime kaj volontule laboras por libera scio en Esperanto. **Gazetara komuniko de UEA N-ro. 757 (2018-9-20)**

Montkabana renkontiĝo

La 29-a MKR okazis inter la 20-a kaj la 23-a de septembro en Erjavĉeva koĉa (1525 m) montkabano sur la

trapasejo Vrŝiĉ en Slovenujo. La aranĝon partoprenis 16 partoprenantoj el 5 landoj, migrantoj vizitis pinton Prisojnik (2547 m) kaj ankaŭ promenis tra bela ĉirkaŭaĵo de la kabano. Ĉu estas montgrimpantaj esperantistoj en Slovenujo?

La renkontiĝo ĉe Erjavĉeva koĉa

Ora jubileo de ESF

La jaro 2018 estas speciala jaro por ESF: ni festas nian oran jubileon! ESF estis oficiale fondita la 23-an de septembro 1968. De tiu dato ĝis hodiaŭ ESF laboris seninterrompe por lingva justeco kaj por Esperanto - kiel rekonis Universala Esperanto-Asocio per speciala diploma en la Universala Kongreso en Lisbono ĉi-jare. Tio estas rekono ankaŭ al ĉiuj, kiuj kunlaboris kaj subtenis ESF-on tra la duonjarcento. Ni esperas, ke vi estas same fieraj pri tiu rekono, kiel ni!

Sub la ŝildo "Por lingva justeco en multkultura mondo", ESF subtenas programojn en edukado kaj esplorado kiuj enigis lingvan justecon kaj lingvan egalecon. Ni celas krei mediojn en kiuj lingvoj estas traktataj kiel egalaj, kaj komunikado okazas en etoso de nediskriminacio. Tra 50 jaroj, ni subtenis la Esperanto-Movadon kaj enigis "esperantikajn" solvojn al lingvoproblemoj: solvojn en kiuj neniu etna lingvo ĝuas avantaĝon super alia. La pasinta jaro estis aparte riĉa je projektoj, kiujn ni subtenis (vidu sube).

Nia sukceso ne eblis sen malavara subteno de niaj donacantoj. Ni elkore dankas al ĉiuj, kiuj helpis nin! Ni invitas vin kunfesti kun ni la oran jubileon de ESF per via donaco. Tiel vi ebligas kaj fortigas nian agadon ankaŭ en la venontaj jardekoj! **Humphrey Tonkin, ESF-prezidanto**

ESF-agado en 2017-2018

Ni subtenis plurajn el niaj longdaŭraj projektoj:

- Lernu.net: multlingva reta Esperanto-lernejo
- Edukado.net: plej ampleksa retejo por Esperanto-instruantoj kaj lernantoj
- Superaj Studoj pri Interlingvistiko kaj Esperantologio en Poznano (Pollando)

- Tekstaro.com: reta korpuso de skriba Esperanto
 - NASK: Nord-Amerika Somera Esperanto-Kursaro
- Ni okazigis plurajn proprajn aranĝojn:
- La serio de Prelegoj Tivadar Soros en Novjorko
 - UN-simpozio en Novjorko
 - Nitobe-simpozio en Lisbono ("Esperanto kaj Universitatoj")
- Ni eldonis publikaĵojn:
- Ni subtenis publikigon de biografio de Zamenhof (bazita sur la libro *Homarano* de Aleksander Korĵenkov)
 - Ni daŭrigis publikigon de Ipl (*Informilo por Interlingvistoj*) kaj lanĉis publikigon de ĝia anglalingva versio: Ifl (*Information for Interlinguists*)
- Subtenis multajn organizojn, bibliotekojn kaj eventojn:
- Universala Esperanto-Asocio
 - Esperanto-USA
 - LKK de la UK en Montrealo
 - Esperanto-kolektoj en la bibliotekoj: en Usono (Princeton, la Universitato de Masaĉuseco); en Eŭropo (la biblioteko Hector Hodler de UEA kaj la Aŭstria Nacia Biblioteko)
 - Poliglota konferenco en Slovakio
 - LangFest en Montrealo
 - Lingvistika simpozio en Kostariko
 - La grupo *Lingvo kaj UN*
 - SES: Somera Esperanto-Studado
 - KAEST: Konferenco pri Aplikoj de Esperanto en Scienco kaj Tekniko
 - Esperanto-katedro en la Universitato de Amsterdamo kaj individuojn (esploroj, konferencoj, publikigo, ktp.), interalie:
 - Xavier Alcalde (Hispanio): biografio de esperantista veterano de la Interna Milito Eduardo Vivancos
 - Guilherme Moreira Fians (Britio / Bra zilo): etnografia studo de la Esperanto-movado
 - Ariadna García Gutiérrez (Kubo): trejnado pri terminologia evoluigo.
- Pliajn detalojn vi trovos en nia retejo www.esperantic.org kaj en nia jarraporto por 2017.

Objave v slovenskih medijih

Delo 7. julija 2018 in Dnevnik 10. julija 2018 – *Drugi tuj jezik že drugič išče domačo pamet?* Objava zelo tehtnega članka Janeza Zadavca o sedANJI zgrešeni jezikovni politiki in o poučevanju tujih jezikov v sklopu zadevne javne debate. Zavod za šolstvo, Komisijo Unesco in javnost je treba vedno znova opozarjati na možnost drugačnega sistema uporabe in poučevanja tujih jezikov, zlasti glede upoštevanja esperanta.

Radio Slovenija 3 – ARS je oddajo *Jezikovni pogovori* 16. oktobra posvetil ob 100. obletnici smrti franĉiskana Stanislava Škrabca njegovemu umetnemu jeziku

evlalija. Oddajo je pripravil in vodil Aleksander Čobec. Gost oddaje je bil dr. Kozma Ahaĉič. Oddaja traja dobrih 21 minut. Vsebina oddaje je povezana z esperantom in kaŝe zanimive ugotovitve in staliŝa vidnega slovenskega jezikoslovca. Veliko argumentov pro in kontra za evlalijo bi lahko uporabili tudi za esperanto. Oddajo lahko poslušate s povezavo <https://ars.rtv slo.si/2018/10/jezikovni-pogovori-171/>.

Jarkotizoj SIEL kaj ESL

Letna ĉlanarina ZES za individualne ĉlane je 12 € za zaposlene, 6 € za ŝtudente, upokojence in brezposelne ter 0 € za mlade do 18. leta. Ĉlanarino ali prostovoljne prispevke lahko plaĉate na sreĉanjih in sestankih ali na poslovni raĉun ZES pri Delavski hranilnici d.d. Ljubljana ŝt. SI56-6100-0001-2538-761 z obrazcem UPN. Kot kodo namena vpiŝete »char« in namen plaĉila: »priimek, ĉlanarina in ustrezno leto oz. obdobje«. Pri referenci vpiŝete kodo SI99, ostalo pa pustite prazno.

Letna ĉlanarina ED Ljubljana ostaja na ravni iz prejšnjega leta, to je 12 € za zaposlene, 6 € pa za brezposelne, upokojence in ŝtudente. Ĉlanarino ali prostovoljne prispevke lahko plaĉate na sreĉanjih in sestankih ali na poslovni raĉun EDL pri Delavski hranilnici d.d. Ljubljana ŝt. SI56-6100-0000-1703-764. Glejte ŝe navodilo za izpolnitev obrazca v zgornjem odstavku. **O.K.**

Do novega leta ŝe ĉas za donacijo

Ponovno vas prosimo, da podarite delĉek svoje dohodnine v korist esperantskega gibanja v Sloveniji. Naŝa davĉna zakonodaja omogoĉa podariti do 0,5 % odmerjene dohodnine obĉana izbrani upraviĉeni organizaciji v javnem interesu. Ĉe obĉan – davĉni zavezanec tega ne naredi, gre ta znesek v drŝavni proraĉun za sploŝne namene. Darovalca ta donacija ne stane niĉ, le sredstva usmeri po svoji izbiri.

Zahtevo za podaritev dela dohodnine mora obĉan vložiti do konca koledarskega leta in velja do preklica ali spremenjene zahteve v prihodnjih letih. Ĉe ste ŝe kdaj prej vložili zahtevo, bo nova zahteva staro avtomatsko razveljavila.

ZES poziva vse esperantiste in prijatelje esperanta ter druge naklonjene osebe, da namenijo zadevni del dohodnine v dobro naŝe organizacije. Za to plemenito gesto naj nagovorijo tudi svojce, prijatelje in znance, zlasti tiste, ki sodijo med tisti dve tretjini dohodninskih zavezancev v Sloveniji, ki sploh nikomur ne namenijo tega dela svoje dohodnine. ZES bo tako zbrana sredstva gospodarno uporabila za izvedbo programa in projektov v korist vseh slovenskih esperantistov. S

temi sredstvi bomo podprli tudi projekte naših kolektivnih članov EDL, EDM in ŽEDM.

Kako vložiti zahtevo za podaritev dela dohodnine? Na voljo sta dve poti: izpolnitev obrazca »Zahteva za namenitev dela dohodnine za donacije« ter dostava tega na območno enoto FURS ali pa izvedba zahteve po elektronski poti preko spletišča *e-davki*, če imate digitalno potrdilo.

V obrazec vpišete poleg svojih podatkov še naslednje podatke o upravičencu: Združenje za esperanto Slovenije, d. št. 93737777. odstotek: 0,5.

Prosimo vas torej za 5 minut časa, da izpolnite obrazec in napišete na ovojnico naslov finančnega urada, ter za eno znamko vrste A. Za uporabnike spletišča *e-davki* pa je postopek še krajši in ga v celoti opravijo s pomočjo računalnika, saj je večina podatkov že napisanih in samo vnesejo podatke za ZES in podpišejo zahtevo z digitalnim potrdilom.

Opravite to skromno formalnost takoj, da ne pozabite. Čas do novega leta bo ob množici drugih opravkov in skrbi minil v trenutku. Če morete pridobiti še druge donatorje, boste veliko prispevali za našo stvar. Izvršni odbor ZES

Celebrado de la Zamenhofa Tago 2018

Mariboro – la 15-an de decembro je la 12-a horo, Meljska-strato 37, pli vidu ĉe <http://esperanto-maribor.si/napovedi-2018/>.

Triesto – la 16-an de decembro je la 10:30 horo, Via del Coroneo 15.

Graco – la 6-an de decembro je la 19-a horo, Mariatroster-strato 93, kontakto: heinz-paul.kovacic@aon.at.

Vieno – la 8-an de decembro, en la Pola Instituto, Am Gestade 7, 1010 Wien, pli vidu ĉe <http://www.esperanto.at/neuigkeiten/>.

Kion oni legos en la sekvanta numero?

Por la numero de *Informacije / Informoj*, kiu aperos meze de februaro 2019, ni antaŭvidas raportojn pri

interesaj okazaĵoj dum la vintraj monatoj, krome ankaŭ diversajn informojn, anoncojn kaj artikoletojn pri la agado en Esperantujo:

- Zamenhofa Tago en Mariboro – raporto
- propono de la oficiala insigno de SIEL
- antaŭsciigo pri la jaraj kunvenoj
- inventaro kaj aranĝo de la faka biblioteko de SIEL
- komentario pri lingva politiko
- el la historio de nia movado ktp.

La redaktoro rekomendas sin por kontribuoj pri via agado, proponoj, komentarioj, fotoj kaj rimarkoj, kiuj povus interesi la legantaron. Aparte estas bonvenaj verkoj en Esperanto, ĉar ni ĉiuj bezonas ekzerciĝon kiel aŭtoroj kaj legantoj. **O.K.**

Pa ŝe to....

Kaj ankaŭ tio ĉi...

Ĉu Zamenhof sentis sin Litovo?

El Parolado pri patriotismo, Guildhall, Londono 1907 (Fonto: Auld W.: Paŝoj al plena posedo, 2-a eldono 1984, paĝo 151 aŭ 4-a eldono 2018, paĝo 124):

...Vi staras nun antaŭ miaj okuloj, mia kara Litovujo, mia malfeliĉa patrujo, kiun mi neniam povas forgesi, kvankam mi forlasis vin kiel juna knabo. Vi, kiun mi ofte vidas en miaj songoj, vi, kiun nenia alia parto de la tero iam povos anstataŭi en mia koro, vi atestu, kiu vin pli multe, pli kore kaj pli sincere amas: ĉu mi, idea esperantisto, kiu revis pri frateco inter ĉiuj viaj loĝantoj, kvankam mi devis bedaŭrinde forlasi vin, simile al multaj centoj da miloj da aliaj viaj filoj – aŭ ĉu tiuj personoj, kiuj deziras, ke vi apartenu nur al ili, kaj ĉiuj aliaj viaj filoj estu rigardataj kiel fremduloj aŭ sklavo! Ho, patriotismo, patriotismo, kiam fine la homoj lernos kompreni ĝuste vian sencon! Kiam via sankta nomo ĉesos esti armilo en la manoj de diversaj malhonestuloj! Kiam fine ĉiu hmo ricevos la rajton kaj la eblon algluiĝi per sia tuta koro al tiu peco da tero, kiu lin naskis!....

INFORMACIJE / INFORMOJ izdaja / eldonas Združenje za esperanto Slovenije / Slovenia Esperanto-Ligo, Štefanova 9, SI-1000 Ljubljana, Slovenija / Slovenujo. <http://www.esperanto.si>. Matična št. / kodnumero 1205226. ID za DDV / n-ro por AVI: 93737777. Poslovni račun / bankkonto: IBAN SI56 6100 0001 2538 761 pri / ĉe Delavska hranilnica d.d.. (Swift-kodo: HDELSI22). Uredil / redaktis Ostoĵ Kristan, lektoriral / kontrollegis Tomaž Longyka.

ISSN 2385-992X Naklada / eldonkvanto: 60

ISSN 2385-9628 URL: <http://www.esperanto.si/eo/bulteno-informacije-informoj-0>